

Discussie- punten

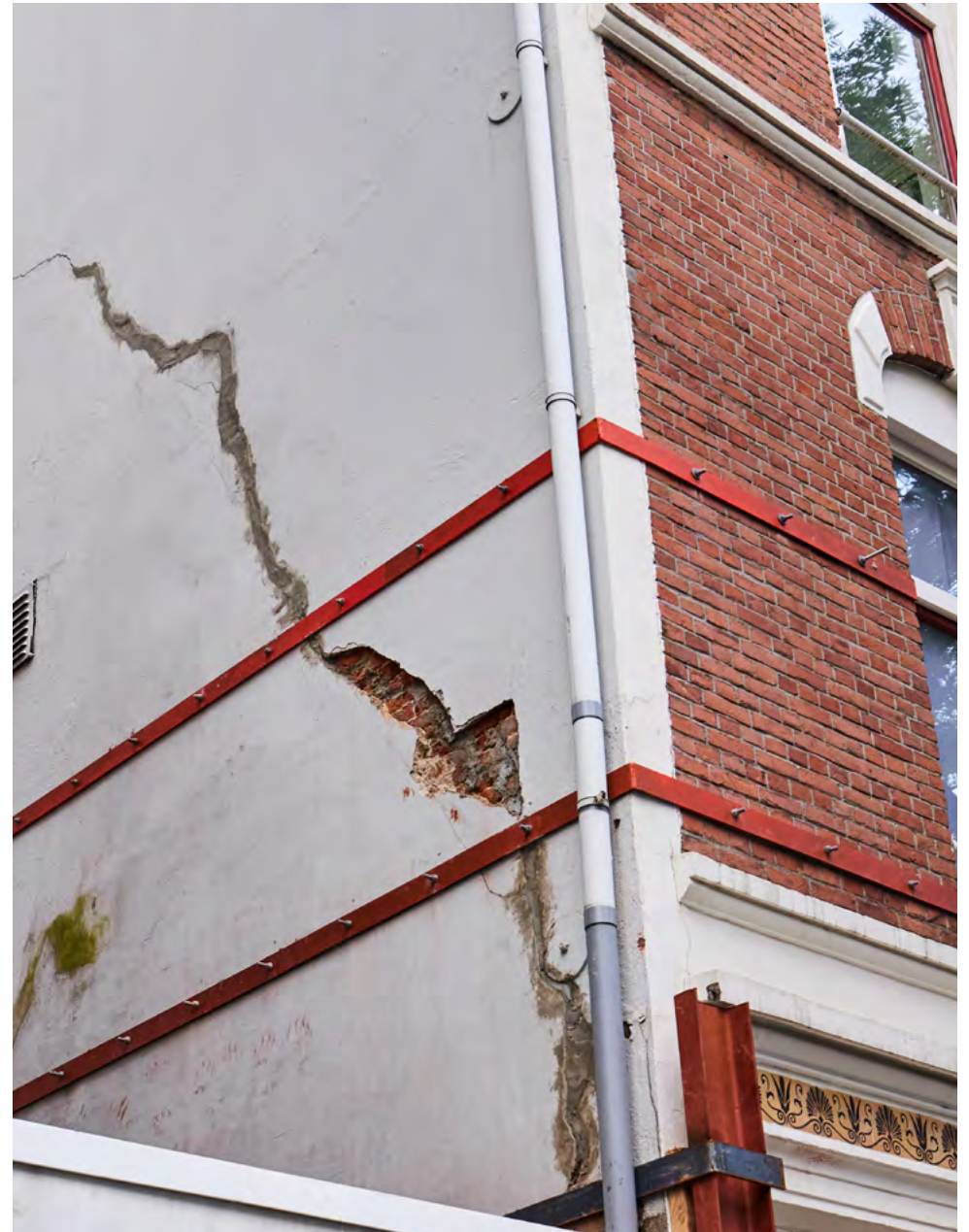
De mogelijkheden van AGWP maken dat het raadzaam is deze optie volwaardig mee te wegen bij riool vernieuwing, nieuwbouwprojecten en de aanpak van problemen die te maken hebben met het grondwater. Bij een volwaardige afweging hoort ook een goede interne en externe discussie. Hier vind je een overzicht van gedachten en standpunten die voorbij kunnen komen.

Discussiepunten

De discussiepunten in deze Tool worden gepresenteerd aan de hand van stellingen op de volgende onderwerpen:

- Gevolgen voor het Grondwater
- Verantwoordelijkheden
- Gevolgen van de toepassing van AGWP
- Beleidskeuzes
- Kosten van de aanleg
- Juridische aspecten
- Milieuaspecten
- Aspecten van het systeem

Onderwerp	Stelling	Toelichting
Grondwater	De grondwaterstand is niet te beïnvloeden.	Of het lukt om de problemen met de grondwaterstand op te lossen ligt vooral aan de situatie ter plaatse en hoe het systeem wordt aangelegd. Belangrijk om te weten: de resultaten met AGWP tot nu toe zijn vaak positief. In de studie Grootschalig actief grondwaterpeilbeheer in bebouwd gebied – fase 1 worden 8 voorbeelden behandeld.
	De invloedssfeer van AGWP is soms beperkt, afhankelijk van de bodemsamenstelling	Als vuistregel: zand laat grondwater goed door, veen minder en klei slecht. Het is belangrijk hier goed onderzoek naar te doen. Vaak is de samenstelling van de grond niet homogeen. De doorlaatbaarheid van de grond kan daardoor ook variëren binnen het onderzoeksgebied. Problemen met een bodem die slecht water doorlaat kunnen (voor een deel) ondervangen worden door een fijnmaziger net van DI of DIT leidingen aan te leggen. Een ander aandachtspunt is in hoeverre het te infiltreren water versneld kan wegstromen ('lekt') naar diepere bodemlagen.
Verantwoordelijkheden	Privé-eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor het oplossen van grondwaterproblemen op eigen terrein.	<p>Formeel juridisch klopt dit. De grondwaterzorgplicht van de gemeente vraagt echter wel dat zij zich inspant om te doen wat zij in de openbare ruimte kan om een, voor de verschillende functies, zo gunstig mogelijk grondwaterpeil te realiseren (grondwaterzorgplicht). Doelmatigheid is daarbij een voorwaarde. Om dit op een goede manier in te vullen is het raadzaam om bij het maken van het ontwerp eerst de erfgrenzen te negeren. Zo komt een integrale oplossing op tafel die basis is voor gesprekken met belanghebbenden over de rolverdeling bij financiering, realisatie en beheer.</p> <p>Lees meer over communicatie over wie waarvoor verantwoordelijk is bij grondwater in de <i>Tips & Tricks Communicatie en Participatie</i> van deze Toolbox</p>
Gevolgen	<ul style="list-style-type: none"> • AGWP kan de levensduur van houten paalfunderingen verlengen • AGWP kan houten paalfunderingen in gevaar brengen • AGWP kan bodemdaling beperken • AGWP kan bodemdaling versnellen • AGWP kan wateroverlast verminderen • AGWP kan wateroverlast verergeren • AGWP is goed voor stedelijk groen. 	<p>AGWP wordt ingezet om schommelingen in de grondwaterstand te beperken. Dat kan betekenen dat de grondwaterstand in droge periodes minder daalt of in natte periodes minder stijgt. Dit kan positieve én negatieve gevolgen hebben voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houten paalfunderingen: de levensduur kan verlengd worden bij een hogere, of verkort worden bij een lagere gemiddelde grondwaterstand. • Wateroverlast: deze kan toe- of afnemen afhankelijke van de gemiddelde grondwaterstand na aanleg van het AGWP-systeem. • Wateroverlast: deze kan toe- of afnemen afhankelijke van de gemiddelde grondwaterstand na aanleg van het AGWP-systeem. Bodemdaling: de grondwaterstand heeft invloed op bodemdaling in bebouwd gebied. Hoe groot dit effect is, is o.a. afhankelijk van de bodemopbouw. In de komende jaren wordt hier nader onderzoek naar gedaan. • Wateroverlast: deze kan toe- of afnemen afhankelijke van de gemiddelde grondwaterstand na aanleg van het AGWP-systeem. Infrastructuur: als de grondwaterstand daalt, kan bodemdaling optreden en schade ontstaan aan infrastructuur. Daar staat tegenover dat een lage grondwaterstand ook kan zorgen voor een stabielere ondergrond en daarmee een kleinere kans op schade. • Wateroverlast: deze kan toe- of afnemen afhankelijke van de gemiddelde grondwaterstand na aanleg van het AGWP-systeem. Stedelijk groen: een stabielere grondwaterpeil is voor bijna alle begroeiing gunstig omdat tegelijkertijd 'te nat' en 'te droog' worden voorkomen. AGWP kan daarmee een middel zijn om hittestress te verminderen en biodiversiteit te bevorderen. <p>De uiteindelijke keuze voor het wel- of niet aanleggen van een AGWP-systeem volgt uit een, in samenspraak met de belanghebbenden gemaakte, afweging van deze voor- en nadelen.</p> <p>Lees meer over de gevolgen van AGWP in de <i>Standaard AGWP</i> in deze Toolbox.</p>

Onderwerp	Stelling	Toelichting
Beleid	AGWP is effectbestrijding, je kunt beter anders bouwen zodat het niet nodig is	Zo bouwen dat het grondwater gewoon kan fluctueren heeft de voorkeur. Bij nieuwbouw kan dat in veel gevallen. Bij grondwaterproblemen in de bestaande bebouwde omgeving is dit vaak geen optie. Dan loont de aanleg van AGWP in veel gevallen.
	AGWP is een goed middel voor klimaatadaptatie	Vaak zorgt AGWP er voor dat de bergingscapaciteit van de bodem toeneemt. Dit is gunstig om intensieve regenbuien op te vangen. Ook worden fluctuaties in de grondwaterstand als gevolg van bomen en verdamping beperkt.
Kosten	<ul style="list-style-type: none"> • AGWP is voor eigenaren goedkoper dan funderingsherstel • Aanleg van het systeem is duur • Beheer van het systeem is duur • Het systeem brengt hogere operationele kosten met zich mee 	<p>De aanleg- en de beheerskosten van een AGWP systeem zijn vaak hoger dan die van een rioolsysteem zonder drainage/ infiltratie functie. Weeg de aanlegkosten van AGWP daarom altijd af tegen de kosten en baten in de beheersfase. In de studie Grootchalig actief grondwaterpeilbeheer in stedelijk gebied – Fase 1 worden de volgende conclusies getrokken t.a.v. de kosten en de baten van AWGP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In gebieden gevoelig voor maaiveld daling door seizoensgebonden lage grondwaterstanden levert actief grondwaterpeilbeheer in combinatie met rioolvervangning in openbaar gebied meer op dan het kost. • In gebieden gevoelig voor maaiveld daling kan actief grondwaterpeilbeheer zonder combinatie met rioolvervangning meer opleveren dan het kost, wanneer er ook andere baten in het openbaar gebied te verwachten zijn: netbeheer, groenbeheer, minder water op straat en indirecte baten. • Wanneer de merendeels particuliere baten gerelateerd aan funderingsschade worden meegerekend, levert actief grondwaterpeilbeheer altijd veel meer op dan het kost. • Als de aanleg- en onderhoudskosten beperkt blijven (bv. aanleg als DIT-riool), kan ook in gebieden met minder baten voor rioleringszorg en wegbeheer actief grondwaterpeilbeheer in openbaar terrein meer opleveren dan het kost. Dit betreft minder ‘slappe’ en/of meer voorbelaste gebieden en/of gebieden waar minder grote grondwateruitzakkingen optreden, zoals kwelgebieden. • Bij toenemende complexiteit van het stedelijke gebied, of in geval van een minder duidelijke relatie tussen grondwaterstand en maaiveld daling, zal een omslagpunt bereikt worden waarbij de kosten en baten voor het openbaar gebied gelijk zijn. Dit betekent dat er tal van situaties denkbaar zijn waar de baten nog steeds groter zijn dan de kosten. <p>*Kosten funderingsschade</p> <p>Het is verstandig er voor te zorgen dat eigenaren van gebouwen zich realiseren dat AGWP een maatregel is die de mogelijke schade aan funderingen kan beperken of vertragen, maar niet altijd helemaal kan voorkomen. Sommige funderingen zijn in het verleden al aangetast en dus verzwakt. Door AGWPB wordt verdere verslechtering mogelijk vertraagd maar de zwakke plekken zijn er dan nog steeds. Ook zijn er andere problemen die kunnen leiden tot het beschadigen van de fundering, zoals negatieve kleeft door bodemdaling of aantasting door bacteriën. Bewoners van woningen met een houten paalfundering in bodemdalingsgebieden doen er goed aan zich te realiseren dat er altijd risico's overblijven en dat het soms juist verstandig is om toch – ook als er een AGWPB-systeem functioneert – te sparen voor funderingsherstel op langere termijn.</p>

Onderwerp	Stelling	Toelichting
Juridisch	AGWP schept onduidelijkheid over wie verantwoordelijk is voor het grondwater	<p>Eigenaren zijn verantwoordelijk voor het grondwater op het eigen terrein. De gemeente heeft ‘slechts’ een inspanningsverplichting om doelmatige maatregelen te nemen gericht op een, gezien de belangen die spelen, gunstig grondwaterpeil (grondwaterzorgplicht). Bij eigenaren is hier vaak weinig over bekend. Als de overheid met de aanleg van een AGWP systeem tracht de grondwaterstand actief te beïnvloeden wordt dit vaak geïnterpreteerd als een bewijs dat de overheid verantwoordelijk is voor al het grondwater. Het is daarom belangrijk vroegtijdig en helder te communiceren over AGWP en de juridische aspecten daarvan.</p> <p>Juridisch: als de gemeente een zorgvuldige belangenafweging maakt en goed communiceert is de kans dat zij aansprakelijk is voor schade niet groot. En ook: het t.a.v. aansprakelijkheid is beter om als overheid iets gemotiveerd te proberen dan ongemotiveerd niks te doen.</p> <p>Lees meer over de <i>juridische aspecten</i> van AGWP in het overzicht in deze Toolbox.</p>
	Wat als AGWP niet blijkt te werken?	<p>Gemeenten hebben een inspanningsverplichting, geen resultaatverplichting ten aanzien van het grondwater (grondwaterzorgplicht). De crux is dat de keuze voor maatregelen goed wordt gemotiveerd. Als daaraan wordt voldaan is de kans op aansprakelijkheid niet zo groot. Los daarvan is het natuurlijk wel vervelend voor alle betrokkenen.</p> <p>Lees meer over de <i>juridische aspecten</i> van AGWP in het overzicht in deze Toolbox.</p>
Milieu	De kwaliteit van het grondwater wordt beïnvloed	<p>Normaal gesproken is de kwaliteit van oppervlaktewater van voldoende kwaliteit om het te laten infiltreren naar het grondwater. Bij incidenten, zoals riool-overstorten of extreme droogte (en verzilting), kan dit anders zijn. Als hier sprake van is, kan de mogelijkheid gerealiseerd worden om de inlaat naar het AGWP tijdelijk dicht te zetten. Er kan ook worden geanticipeerd op droge periodes door vroegtijdig meer water in te laten. Verder is een aandachtspunt dat het niet toegestaan is grondwaterverontreinigingen te verplaatsen. Een goed beeld van de aanwezige verontreinigingen is dan ook essentieel.</p>
	AGWP is een watervrager	<p>Dit klopt in droge periodes. De waterbeheerder (waterschap of Rijkswaterstaat) moet altijd betrokken worden bij de afweging over AGWP. In sommige gevallen is de aanleg ook meldings- of vergunningplichtig. Het is verstandig om over het systeem bestuurlijke afspraken met de waterbeheerder te maken.</p> <p>Uit de studie Grootschalig actief grondwaterpeilbeheer in stedelijk gebied – Fase 1: “In lijn met DeltaSync (2013) wordt door ons geconcludeerd dat als grootschalig actief grondwaterpeilbeheer in stedelijk gebied een grote vlucht gaat nemen, de invloed op de landelijke watervraag niet verwaarloosd mag worden. Ook de aanbeveling van DeltaSync dat de stedelijke watervraag moet worden meegenomen als standaardcomponent van alle landelijke waterbeheerstudies, wordt onderschreven. Dit geldt des te meer omdat het voorkomen van maaiveld daling, een belangrijk potentieel voordeel van actief grondwaterpeilbeheer, de hoogste prioriteit heeft in de landelijke verdringingsreeks. De landelijke verdringingsreeks geeft de rangorde van maatschappelijke behoeften aan, die bij de verdeling van het beschikbare water in de Rijkswateren in acht wordt genomen.”</p>
Systeem	AGWP is een ruimtevrager	<p>Bij voorkeur wordt een AGWP als apart systeem aangelegd, naast een hemelwatersysteem. Daarvoor is ruimte nodig, vooral voor extra putten. Als deze ruimte niet beschikbaar is kan worden overwogen om de infiltratie, drainage en transportfunctie te combineren.</p>
	Het heeft meerwaarde om een pomp in te zetten om dichter in de buurt te komen van het gewenste grondwaterpeil.	<p>Dit is zeker niet altijd het geval. Essentieel is het antwoord op de vraag in hoeverre het peil van het oppervlaktewater in de buurt komt van het gewenste grondwaterpeil. Als dit te veel afwijkt kunnen pompen uitkomst bieden. Of dit werkelijk zo is moet technisch onderzoek en een kosten/baten afweging uitwijzen.</p>